

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. ház.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do nevzhľadných ohlasov a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarief.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Organizujeme kresťanskú ľudovú stranu.

Napísal: Štefan Haller, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

V. Čo máme robiť?

Po tom čo posial písali sme o organizovaní ľudovej strany, ľahká odpoveď je na túto otázku. Kto chce prísť ku cieľu, musí upotrebiť k tomu vedúce prostriedky. Kto presvedčený je o tom, že katolicizmu Uhorska nevyhnutne potrebná je samostatná politická strana, ktorá záujmy katolíkov zastávať má v parlamente a brániť ich práce, prevádzané na poli spoločenskom, ten rozhodne musí spoluúčinkovať, aby všetko to odstránené bolo, čo hatí vývin, prekáža uplatnenie požiadavok katolicizmu a zcela nemožným činí prirodzené a pokojné jeho jestvovanie. Kto toto nabliada, ten rozhodne musí účasť brať v utvorení takého organizmu, ktorý i najposlednejšieho voliča pevne spája s vodcovstvom strany a s jej zastupiteľmi v krajinskom zákonodarstve. Ten ako učiteľ súčasťníť sa má v politickom vzdelávaní volebného obecnstva.

Že politické poučovanie, vzdelávanie ľudu a zvlášte volebného obecnstva pritomne potrebnejšie je ako bolo posial, to vysvitá z nasledujúcich príčin:

Za prvé: Dľa nového volebného zákona, ktorý vyniesol Tiszov parlament, počet voličov poraste o 600—700 tisíc voličov. Toto nové volebné obecnstvo pozostáva ale zväčša zo samých politických analfabetov, ktorí v politickom ohľade ani natolko neni sú poučení, ako dote-

rajší starí voličia, ktorí aspoň včas volieb, pri kortesačkách kde tu slyšali dačo o politických pravdách a zásadach. Pri volbách ale prevedených dľa nového Tiszového zákona v prvom rade zaiste rozhodnú noví voličia, ktorí v tak ohromnom počte prídu ku hlasovaciemu právu a ho aj použijú bo im je to dačo nového. Ponevác ale títo noví voličia nevyznajú sa, neni sú poučení v politických otázkach, ľahko podľahnú podvodu a budú hlasovať proti záujmom krajinským. Z tej príčiny aj toto nové volebné obecnstvo neslobodno ponechať v jeho terajšej politickej nevzdelanosti, z druhej strany ale neslobodno ho tomu vystaviť, aby padlo v obeť zcela chybnému a falošnému poučovaniu zatých nepriateľov ľudu. Keď ale do ohľadu vezmeme ohromný počet doterajších starých a dľa Tiszovho zákona nových voličov, musíme nabliadnuť, že docela nemožná vec je v krátkom čase bezprostredne pred volbami poučovať, vzdelávať ich po obciach a okresoch, preto už vopred treba previesť pevnú organizáciu strany, ktorej každý člen náležite poučený má byť o všetkých politických otázkach. **Ohľadom ale na smutné pomery v akých nachodí sa katolícke obyvateľstvo Uhorska, nevyhnutne potrebná je organizácia kresťanskej ľudovej strany.**

Na nevyhnutnú potrebnosť poučovania a vzdelávania volebného obecnstva o politických otázkach, zadruhé poukazujú aj paragrafy Tiszového volebného zákona o prevádzaní volby a popisovaní voličov. Dľa tých paragrafov ktokolvek, keď sa nepriznáva ku väčšine, ktorá príležitostne panuje v stolici, ľahko môže vyne-

chaný byť z menoslova voličov, jesli len sám nestará sa o to, aby tomuto nešťastiu nebol vystavený. Tiszov zákon ale aj k tomu poskytuje ľahkého spôsobu, aby každý čo sa priblihuje ku panujúcej väčšine alebo od koho možno očakávať, že s ňou bude hlasovať, na každý pád vpísaný bol do menoslova voličov. V istom ohľade, podobné neriady páchané boli aj dľa starého volebného zákona. Dľa Tiszovho zákona ale takéto nespravodlivosti prevádzať budú ešte vo väčšej miere už i z tej príčiny, bo počet voličov obrovsky poraste. Keď ale v stolici jestvujúca opozičná strana nebude zorganizovaná, keď jej členovia zavčasu neni sú upozornení, aby sa starali o ubezpečenie svojho volebného práva, keď sú neni v politickom ohľade poučení vzdelaní, náležite disciplinovaní: vtedy opozícia ešte pred voľbou, už pri popisovaní voličov prehrala vojnu.

Poučovanie a spolu organizovanie volebného obecnstva, za tretie nevyhnutne potrebné je aj ohľadom na XXIII. zák. čl. r. 1913., ktorý Tiszov parlament vyniesol o trestnoprávnej obrane volebného práva. Tento zákon úradníci verejnej správy v tom smysle vykladajú, že dľa neho nemožnú činia každú i najnevinnejšiu agitáciu opozície. Pri náhradnej voľbe v Berettyóujfalu totiž, všetkých kortešov opozície žandármí dali odstrániť nielen z voľbišťa, lež aj z celého okresu a s odvolávaním sa na vyššie uvedený zákon o obrane volebného práva, rozhnali všetky shromaždenia opozičných voličov. Za takýchto okolností, či daktorá opozičná strana môže rátať na víťazstvo, keď voličia jej zavčasu neni sú organizovaní, vo všetkých politických otázkach náležite poučení?

Čo teda treba robiť zvlášte katolíkom Uhorska?

Po všetkých mestách a mestečkách, v každej i najmensej dedine, v každom volebnom okrese, v každej stolici na území celého Uhorska organizovať máme kresťanskú ľudovú stranu, priam tak ako sme organizovali Katolícku Ľudovú Jednotu. Túto najväčšiu a najpotrebnejšiu prácu previesť máme už v najbližšom čase v záujme katolicizmu Uhorska.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Agitacionálna cesta na území stolice nitrianskej.

Ján *Bartos*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty behom minulého týždňa na území nitrianskej stolice podujal agitacionálnu cestu, o čom prítomne podávame nasledujúcu zprávu:

Nagysurány (Veľké Šurany). Dňa 21. septembra na priestore pred kostolom vydržiavané bolo ľudové shromaždenie, ktoré veľavýznamnou rečou zahájil dekan-farár Albert Turchányi. Krajinský vyslanec Ján *Bartos* v dlhej poučnej reči vysvetľoval ciele Katolíckej Ľudovej Jednoty. V shromaždení súčasťnil sa aj učiteľ Ján Gasparik. Počet členov je 88.

Bankeszi, Shromaždenie vydržiavané v miestnosťach hospodárskeho Krugu. Potrebnosť Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali: farár Iván Molnár a krajinský vyslanec, tajomník Ján *Bartos*. Počet členov zo 69 poriastol na 91. V shromaždení súčasťnili sa učelia Jozef Juhász a Michal Gremen ako aj notár obce Julius Halász.

Özdöge a Zsitvafödemes. Ľudové shromaždenia v oboch obciach, za veľkej oduševnenosti občanov, vydržiavané boli v školských miestnosťach. Horlivý farár Ján Jakabovics zapalistými slovami zahájil shromaždenie a krajinský vyslanec Ján *Bartos* podal zprávu o účinkovaní Katolíckej Ľudovej Jednoty. Počet členov zo 156 poriastol na 202. V shromaždeniach súčasťnili sa učelia Franc Tomkuljak a Š. Major.

Vajk. Miestny farár Ignác Liss oduševňujúcimi slovami zahájil shromaždenie vo farskom dvore vydržiavané a krajinský vyslanec Ján *Bartos* vysvetľoval Katolícku Ľudovú Jednotu, po čom do utvorenej miestnej organizácie Jednoty prihlásilo sa hneď 67 členov. V shromaždení boli prítomní učelia Ladislav Bárczy a Štefan Salát.

Alsó- a Felsőszöllös. V shromaždení za veľkej oduševnenosti obyvateľstva vydržiavanom Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetľovali: neunávený miestny farár Ladislav Ballay a krajinský vyslanec Ján *Bartos*. Počet členov z 90 poriastol na 134. V shromaždení prítomní boli aj učelia Ján Bilszky a Gustav Griesbach.

Komját. Dňa 27. septembra vydržiavané shromaždenie, v ktorom krajinský vyslanec Ján Bartoš vysvetloval ciele Katolíckej Ludovej Jednoty. V shromaždení boli prítomní: miestny farár Jozef Horváth a kaplán Ján Lőrinczy. Počet členov obnáša 62.

Tótmegyer. Vo veľkej dvorane Ludového Domu vydržiavané veľkolepé shromaždenie maďarskou rečou zahájil dekan-farár Simkó, potom krajinský vyslanec Ján Bartos v dlhej reči vysvetloval nevyhnutelnú potrebnosť organizovania a sdružovania sa katolíkov. Počet členov zo 142 poriastol na 190. V shromaždení prítomný bol aj lekár pánstva dr. Ludvik Jaksics.

Katolícka Ludová Jednota v Richvalde.

Richvaldská organizácia Kat. Lud. Jednoty vo Spiši 28. septembra začala nový rad svojich porád. V tejto prvej porade súčasťnilo sa 60 členov Jednoty. Ku pojednávaniu prišli nasledujúce predmety: 1. Nektoré záležitosti Jednoty. 2. Návrh Všeobecného učiteľského spolku békésskej stolice, ktorý tak zneje, aby soštatnené boli všetky školy a aby zo škôl vylúčené bolo vyučovanie náboženstva. Proti tomuto bezbožnému a v každom ohľade zkazonosnému návrhu, rozhodne a s opovržením ohrozovali sa všetci prítomní a vyslovili sa Jednohlasne, že sa hužovite pridriavajú svojej katolíckej náboženskej školy. 3. Katolícky slovenský ľud kaziace slovenské noviny. 4. Doterajšie rozširovanie sa a pustošenie kolery v našej vlasti. 5. Protilehová rozprávka. Po poučnej a povzbudzujúcej porade ku Jednote prihlásil sa i nový úd. Do jari dľa možnosti každú nedelu vydržiavať sa bude porada.

Politické naukobehy.

Čo je to za zviera? — pýta sa nejedon z našich čitateľov.

Bračekovci moji, to vám je nový vynález mungovskej vlády. Mungovská vláda totiž zkusuje, že zo dňa na deň ostáva protivnejšou. Že sa už zošklivila každému statočnému človekovi a že sa pod ňou zem prepáda. Tisza teda vymyslel, že po obciach zariadi politické naukobehy, na nichž vysvetlovať budú ľudu, čo je to tá mungovská politika. Aký vzácny

muž a štátnik je gróf Štefan Tisza! Aké to šťastie pre krajinu, že on je ministerpredsedom! Aké to nešťastie, že sú v krajine opozičné stránky atď. Toto budú predmety tých politických naukobehov.

Tisza vyhútal, že potrebné je ľud náš, najmä roľníctvo, politicky vychovávať, aby vždy len na vládných kandidátov hlasoval, aby takýmto spôsobom na dlhé časy udržala sa mungovská vláda.

Tisza celkom tajne robí prípravy ku otvoreniu týchto politických naukobehov. Vyzval všetkých fõišpánov, aby porobili poriadky a aj sami brali účasť na tých politických prednáškach.

Zase len fõišpáni! Tisza ku všetkému upotrebí fõišpánov. Už budú štátnych učiteľov vymenúvať. Už delia krajinu na okresy. Včul zas otvárať budú školy pre politické naukobehy. Nuž a stolicu kto bude administrovať? Hádám husár fõišpánov?

Na Tiszov rozkaz všetci fõišpáni dali sa do práce. Vyzvali notárov, slúžnovec, štatnych učiteľov, aby pod večierky, keď ľud od práce ukonaný domov príde, vysvetlovali mungovskú politiku. Aby páni prednášatelia politických naukobehov neboli bez pomocných kníh, vláda vydá rôzne letáky, novinky a iné tláchaniny, v ktorých vychvalovať budú Tiszu a namlúvať ľud, aby telom-dušou ostal mungom.

Tiszové politické naukobehy majú ten jediný cieľ: zmungovčiť celú krajinu.

Takto sa chce Tisza prichystať k budúcim volbám. Vopred chce zakúpiť tých voličov, ktorí za dobrý groš a za slopanicu hlasovať budú na Tiszovú stranu.

Učiteľov by už mal Tisza ku jeho politickým naukobehom. Veď tam sú slúžnovci, notári a pisari. Len to je otázka, kde vezme žiakov. Ktorý porihdny roľník, remeselník a robotník pojde dobrovolne na Tiszovské prednášky? Ziadon! Ktorý volič sa zaviazne Tiszovi, že len na jeho stranu hlasovať bude? Presvedčený som, že to neurobi ani jedon statočný volič. Nuž teda, na čo sú tie naukobehy?

Načo? Poviem vám. To je istá vec, že dobrovolne nikto nepôjde počúvať slúžneho a notarové politické múdrosti. Nikto z našich ľudí nenie zvedavý na Tiszové vlastenecké zá-

Patrónka Albánov. Katolícki Albánci na tisíce putujú k tomuto divotvornému vyobrazeniu bl. Matky Božej, ktoré nachodí sa v meste Skutari.

sluhy, bo veď každý poriadny roľník, remeselník a robotník do pekla na dno žiada Tiszu a mungov. Ako teda dostať posluchačov ku mungovským politickým naukobehom?

Páni prednášatelia mungovčiny pár korhelov, lakomcov zavolajú do krčmy a rozkážu dakolko litríkov tej besnice a povedia napitým poslucháčom: To vám posielá gróf Štefan Tisza. On je najlepším priateľom ľudu robotného. Od včulka viackrát vás počastuje pálenkou. Za to nič iné nežiada od vás, len aby ste pri voľbách na toho kandidáta hlasovali, na ktorého on rozkáže.

Takto asi budú vyzerat Tiszové politické naukobehy.

Je to chytanie korhelov a darmožráčov.

Tisza cití, že sa dlho neudrží na vláde. Badá, že rady opozičných stránok mohútnejú, preto naložil föišpánom, aby už začaly kor-tešacie.

Nuž ale marné je tiszové namáhanie. Jeho kartový hrad čím skôr sa svalí. Krajine hnusi sa mungovčina. Nechce mať na vláde politických zbojníkov, aký bol aj Lukács, My preto vyzý-

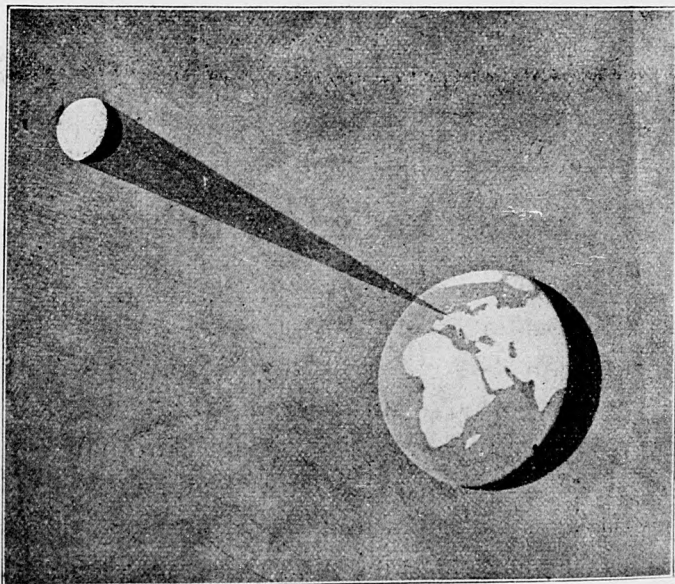
vame a napomíname našich slovenských katolíkov, nech neidú na tiszovské politické naukobehy, čo by ich ta ako vábili. To je len pre lotrov. Poriadny kresťan nepredá si dušu föišpánovi a jeho náhončím a nehlasuje na protivných mungov. Katolícki voličia, nech len hlasujú na kandidátov kresťanskej ľudovej strany. Nech je tak!

Korteš.

Z Nitrianskej.

U nás v Hornom Sileši v nedeľu 28. septembra ráno o 9. hodine veľmi poučnú reč držal Ján Bartos, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a sekretár Kat. Lud. Jednoty. Už hneď z rána hrnul sa ľud do školy, ktorá sa celkom zaplnila. Mužskí takmer do jedného dostavili sa tak z Horného ako aj z Dolného Sileša.

Miestny pán farár predstavil nám rečníka, ináč už z Jednoty dobre známeho. Predstavil ho jako apoštola, ktorý z dediny do dediny chodiac po našom Slovensku, vyučuje, oduševňuje ľud katolícky a svoláva ho pod slávnuzastavu bojovného katolicizmu. Takto zavítal aj ku nám, aby mnohých ešte nevedomých priučil vierovyrnaniu katolícko-politickému, sebavedomých ale upevnil v tomže vierovyznaní. Výborný rečník zkrátka, lež dôkladne predstavil smutný stav katolicizmu v Uhorsku. Bojujú proti nám tajní i verejni, ale rovnako zúrivi nepria-

Zatmenie slnca. Malá guľa predstavuje mesiac, veľká vyobrazuje zem. Kde padá tieň mesiaca, tam nesvietí slnco a je tma na zemi.

telia, nie síce mečom a ohňom, lež ešte nebezpečnejším prostriedkom; používajú našu neobanlivosť, slabosť; chcú nás vyhodíť najprv z parlamentu, zo stoličného domu, z obecného výboru, z vyšších úradov a potom pomaly zo škôl a konečne aj z kostolov. Berú nám nielen všetky práva, lež kazia ľud nemravnosťou, nechávajú mu len hlúpu trpezlivosť. Znemravený ožobráčený, jako baran trpezlivý katolícky ľud slovenský potom ani len neskukne, keď mu budú žínku klásť na krky. Jako mohol desaťmillionový katolícky ľud v Uhorsku tak ďaleko upadnúť? Preto a tak, že katolícky ľud spal, o sebe, o svojich právach, o svojich záujmoch nič nevedel a keď aj vedel, alebo nedbal o tie práva a záujmy, alebo dal si ich brať či chcel či nechcel, brániť sa nemohol, bol slabý, nebol sdrúžený v jeden mocný celok. Katolícky ľud bol dovčul len mrtvá massa, s ktorou robil kto chcel, čo chel. Konalo sa všetko o ňom bez neho a proti nemu, len tak od buka do buka. Dnes ale pod týmito tuhými údermi ľud sa už budí, dvíha, putá zo seba strhá! Poznáva svoje práva, svoje záujmy, krivdu na sebe páchanú, poznáva svoju slabosť, poznáva už aj svojich vodcov. Blízo 300 tisíc sdrúženého ľudu je už dnes veľkým činiteľom v krajine, v stolici, v obci. S touto silou aj nepriatelia musia sa už porátať. — Rečník konečne vyzval obecnosť, aby všetci, ktorí sú ešte nie údami Katolíckej ľudovej Jednoty, stali si pod jej zástavu bojovného katolicizmu.

Oveca so štyrmi rohami.

Istý umelec v Berlíne rozbehol sa a preskočil celú spoločnosť zabavajúcu sa pri jednom stole.

Obecnosť viac razy pretrhlo rečníka prisvädením, po zakončení reči hlučným potleskom a privolávaním na slávu prejavilo svoju oduševnenosť. Hneď za horúca 28 občanov prihlásilo sa ku Jednote. Dosiaľ bolo u nás 90 údov Jednoty, teraz je už 119, ktorý počet už aj sotva sa sväčší, pretože v Hornom a Dolnom Síleši už není chlapa, ktorý by nebol údom Jednoty. My Sílešania za vzor sa môžeme postaviť ktorejkoľvek obci, jako seba povedomí horliví katolícki Slováci. Hej, leby boli v Uhorsku samé Síleši, ináč by sme vyzerali! ten desaťmillionový katolícky ľud netriasol by sa pred hrstkou freimaurerov, socialistov a iných — istov.

Naša Jednota ale musí aj vnútorne spevniť. Treba teda jej sošity čítať a znovu prečítať, porozumeť všetkému, čo sa v nich píše, bez prečítania a bez porozumenia veľký hriech je odložiť alebo odhodíť tie sošity. Veď Jednota nemá za cieľ len sošity predávať a korunky sbierať, lež jej cieľom je pomocou tých sošitov katolícky ľud poučovať o jeho záujmoch, o jeho právach, o jeho krivdách a tak si vychovať, vycvičiť bojovníkov za katolícku vec. Počnúc od druhej nedele v októbri každý mesiac v niktorej nedelu budú v škole

prednásky; živému slovu každý lepšie porozumie, ono sa aj srdca hlbšie dotkne, jako písma. Povyprávame a poučíme sa tam o obrane nášho náboženstva, o cirkevnopolitických pomeroch, o sociálnych otázkach, o zdravotníctve, o gazdovstve atď. Postaráme sa pri tom aj o zábavu, obveselenie. Takto nielen dľa počtu, lež aj podľa jakosti vzorná bude naša Jednota.

Vladimír.

(Dokončenie nasleduje.)

Spišské mestá.

Vo Spiši nachádza sa 9 mest so sriadeným magistrátom. O našich mestách podávam prítomne nasledujúce zaujímavé dokončenie, vziaté z najnovšieho popisu roku 1910.

4. *Gelnica* (Gölnicbánya) chotáru má 10.121 jutár a obyvateľov 3833 (z tých býva v Grellenzéfene 137, v Máriahute 179 a na inom vonkajšom priestore 208). Ženských je o 149 viac než mužských. Nemcov je 2095 (54·6%), Slovákov 1908 (28·6%) a Maďarov 606 (15·8%), Maďarsky vie 1688 (44%). Rim.-katolíkov je 2178, luteránov 1328, gr.-katolíkov 150 a židov 148. Čítať a písať vie 2417, analfabétov je 759 (23·8%). Domov z dreva je 329, z válkov, z miešanej látky 34, z kameňa a z tehíel 493. Strechy: zo slamy 1, zo škrydlice 58, ostatné zo šindela. Domov je spolu 860. Za desať rokov počet obyvateľov ubudol o 160 (6·4%).

5. *Spišské Podhradie* (Szepesváralja) chotáru má 3543 jutár a obyvateľov 3129 (na vonkajšom priestore 130). Za desať rokov počet obyvateľov poriastol o 105 (3·5%). Mužských je o 289 menej ako žien. Školopovinných detí je 596 (12—14-ročných 197). Slovákov je 1832 (58·6%) Nemcov 713 (22·6%) a Maďarov 566 (18%). Maďarsky vie 1450 (46·3%). Rim.-katolíkov je 2343, luteránov 334, židov 388, gréc.-katolíkov 46 a kalvínov 16. Čítať a písať vie 2034, analfabétov je 602 (22·8%). Domov je 546 asíce z dreva 36 a ostatné z kameňa a tehíel. Striech zo šindela je 227 ostatné sú zo škrydlice.

6. *Spišská Bela* (Szepesbéla) chotáru má 12.507 jutár a obyvateľov má 2894. Mužských o 250 menej ako žien. Slovákov je 1258 (43·4%) Maďarov 355 (12·3%). Maďarsky vie 1097. Rim.-

katolíkov je 1693, luteránov 938, židov 177, gr.-katolíkov 45 a kalvínov 39. Čítať a písať vie 1827, analfabétov je 616 (25·2%). Zpomedzi 459 domov je z dreva 104, ostatné sú z kameňa a z tehíel, 21 domov má strechu zo škrydlice a ostatné zo šindela. Za desať rokov obyvateľstva pribudlo o 271 (10·3%).

7. *Lubica* (Leibic) chotáru má 13.339 a obyvateľov 2782. V Lubických kúpeľoch býva 443 ľudí. Mužských je o 114 menej ako žien. Školopovinných detí je 654 (12—14-ročných 201). Slovákov je 1311 (47·1%) Nemcov 1135 (40·8%), Maďarov 213 (7·6%), Rim.-katolíkov je 1833, luteránov 627, gr.-katolíkov 265, židov 49 a kalvínov 6. Čítať a písať vie 1515, analfabétov je 1257 (34·7%). Domov je 505 asíce z dreva 279, ostatné z kameňa a tehíel. Strechy: 78 zo škrydlice, ostatné zo šindela. Počet obyvateľov je o 21 menší ako pred 10 rokami.

8. *Spišské Vlasy* (Sepesolaszi) chotáru má 7336 jutár a obyvateľov 2413 (v Dobrevoli býva 117 a na ostatnom vonkajšom priestore 124). Ženských je o 259 viac ako mužských. Školopovinných detí je 514 (12—14-ročných 172). Slovákov je 1613 (66·8%), Nemcov 440 (18%) a Maďarov 304 (14%). Maďarsky vie 1071 (44·5%). Rim.-katolíkov je 1992, luteránov 282, židov 115, gr.-katolíkov 14 a kalvínov 9. Čítať a písať vie 1561, analfabétov je 449 (22·3%). Z pomedzi 460 domov je z dreva 8, z válkov 2, ostatné z kameňa a z tehíel. Strechy zo slamy sú 3, zo škrydlice 94, ostatné zo šindela. Za desať rokov počet obyvateľstva ubudol o 253 (9·5%).

9. *Poprád* chotáru má 2712 jutár a obyvateľov 2283. Mužských je len o 7 menej ako ženských. Školopovinných detí je 476 (12—14-ročných 184). Nemcov je 818 (35·8%) Slovákov 758 (32·2%) a Maďarov 689 (30%), Maďarsky vie 1459 (63·9%). Rim.-katolíkov je 1351, luteránov 567, židov 297, kalvínov 42 a gr.-katolíkov 22. Čítať a písať vie 1690, analfabétov je 220 (11·5%). 219 domov je z kameňa a len 6 z dreva. Strechy: 54 zo šindela, ostatné zo škrydlice. Za posledných desať rokov počet obyvateľov náramne poriastol a síce o 753 (49·2%).

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Gavalier «Stefan Tisza».

Po skutkoch známe už toho pána. Je on násilník, ktorý sa nazdáva, že žijeme v tej dobe, keď k Tiszovi podobní olygarchovia väčší páni boli, ako sam kráľ. Už aj Tiszov charakter počíname poznávať, bo veď do Lukácsovskej krádeže tuším aj on bol pomiešaný. Vedel o nej. Aj tá okolnosť sa týka Tiszovho charakteru, že v Lukács-Désyho pravote istých svedkov ku falošnému svedčeniu navádzal, po čom sme už zcela na čisto prišli s Tiszovou politickou počestnosťou. Ešte len o jeho gavalierstve nemali sme dôkladnú fotografiu. Len toľko sme vedeli, že je skúpy a nadmieru šanobný. Včul však dostali sme také svedectvo o Tiszovom gavalierstve, že ho na vedomie musíme dať našim čitateľom. Svedectvo to o Tiszovi vyslovil Jozef Kristóffy, bývalý minister drabantskej vlády. Tisza totiž urazil Kristóffiho, po čom ten odkryl taký závoj, pod ktorým skrytá bola jedna veľká tajnosť. A je to dôkaz Tiszovho gavalierstva. Pohliadnime že, čo je to za dôkaz.

Pamätáte sa krajanovia moji, že Tisza bol už jednúc ministerpredsedom a že aj volby prevádzal. Nariadil ich v najtuhšiu zimu, domnievajú sa, že v takom pluhavom čase najlahšie sožene väčšinu. No aj sa vyznačili k Čemnickému podobní volební predsedovia. Tisza obdržal väčšinu, lenže ju opozícia aj s Tiszovými drabantmi z krajinského domu von vyhodila. Potom nasledovala Fehérváryho vláda, v ktorej aj Kristóffy bol ministrom.

Tiszovské volby — ako aj všetky, ktoré prevádzali liberáli — stáli veľké peniaze. Sám Tisza na svoju voľbu preliminoval pár stotisíc korún, lenže nie zo svojej vertheimky. Takto ostaly po Tiszovi asi dva milióny korún volebného dlhu. Kto to zaplatí? Dľa pravdy bol by to mal zaplatiť Tisza, bo veď na jeho rozkaz skupovali pažravých voličov, kadejakí korteši liberálski. Hja, lenže Tisza sa nepriznával ku tým dlhom, lež šiel za Fehérvárym, v tom čase ministerpredsedom a povedal mu: «Barátocskám Géza, buď tak láskavý a vyplať moje kontá.» Fehérváry ako ozajsný gavalier, zateremtoval tak po vojensky a zväčša vyplatil Tiszové dlhy. Stalo sa to v najväčšej tajnosti. Nikto o tom nevedel, iba vláda Fehérváryho.

Ani to nevyšlo na javo, koľko bolo toho dlhu a kde vzal Fehérváry peniaze pre Tiszu. Zaiste tam, kde aj Lukács. Tajnosť odkryl Kristóffy, keď mu Tisza dohovárať, že ako minister nevedel si rady dať s renitentnými stolicami, ktoré sa zoprely proti Fehérváryho vláde. Kristóffy sa namrzal, že ho Tisza za tak nesúceho drží a šmaril mu do očí, že vraj z Fehérváryho drabantskej vlády, Tisza mal najväčší ošoh.

Krajina sa divila, čo znamenajú Kristóffyho slová? I prišlo vysvetlenie, že vraj Tisza bol ten gavalier, že svoje volebné trovy a dlhy dal si vyplatíť skrze Fehérváryho.

Tak teda? Taký gavalier je gróf Štefan Tisza? Tak je ľahko státisíce stroviť na voľbu, keď to krajina zaplatí.

Po tom odhalení Tisza zbládol a volky-nevolky priznal sa, že veru Kristóffy pravdu povedal, jeho — Tiszové volebné dlhy — zaplatil Fehérváry. Takto vyzerá Tiszová panama. Záležitosť tá nenie ešte skončená, bo noviny ju napovrchu držia a zaoberá sa s ňou celá krajina. Každý chce vedieť, koľko platil Fehérváry na Tiszové kontá a kde vzal peniaze.

Zvedaví sme, ako sa tá vec skončí? Ako sa bude Tisza vymlúvať? A či vráti tie peniaze ta, odkiaľ ich vzal Fehérváry? Krajina má právo zpiatky žiadať ukradnuté peniaze.

Či nenie tak, «gavalier» — gróf Štefan Tisza?

Fatranský.

Od Trnavy.

My trnavskí a okolití katolíci, ktorí sme členami nášho milého svätovojtešského spolku, nevieme zabudnúť tie špatné škandále, ktoré na shromaždení toho spolku istí vysokomyselníci zariadili ku pohoršeniu celého slovenského katolíctva a zároveň aj ku škode spolku. Oni vo svojich novinách vykrúcajú tú smutnú záležitosť, seba samých vymlúvajú a všetku vinu uvalujú na pána správcu Martina Kollára a na predsedu shromaždenia F. R. Osvalda. My však vieme, bo sme tam boli a videli sme úmysel útočníkov, preto sme aj presvedčení, že tí dvaja napadnutí pánovia sú nevinní. Oba sa ospravedlnili v novinách a pán Martin Kollár vo svojom osvedčení vyzýva katolíckych Slovákov, aby si «Slov. Lud. Noviny» (ktoré redigujú a

vydávajú riaditelia trnavských škandálov a ktoré ináč pod kľiatbou sboru biskupského sa nachodia) *nepredplácali a nečítali*, aby vraj katolícki Slováci neboli účastníkmi ich (redaktorov) hriechov.

My sme povďační pánu Kollárovi za toto vyzvanie a len jedno lutujeme, že prečo on to dávno nenapísal, prečo on nevystrihal katolíckych Slovákov od tých hriechov, ktorých redaktori tých opravde nekatolíckych novín veľakrát sa dopustili. Kolkú škodu ba potupu utrpelo pre to katolíctvo? Veď tie noviny predtým cez mnohé roky redigoval pán Martin Kollár? Boly to ozaj dobré katolícke novinky. Nuž a čo zrobili z nich: Bielek, Dubravsky, Rath, Štefánek, Tománek a iní redaktori? Nebolelo to p. Kollára, ako kňaza a ako horliteľa slovenskej veci? Ja myslím že áno, veď osobitne znám pána Kollára. Neverím že by bol schvaloval smer nekdajších jeho novín, ktoré do nepatričných a do nekatolíckych rúk prešly. Včulka už aj p. Kollár uznáva, že tie noviny moc škodily katolicizmu. Bože môj! Kolkokrát sme my to písali v našom Krestane a bez výsledku, ba ešte na nás b'ýzgali v tých novinách.

Chvála Bohu, že sa p. Kollár už celkom odtrhnul od tých pánov, ktorí boli pôvodcami trnavského škandálu! My spolok svätovojtešský obrátíme proti zlomyseľným útočníkom a tiež aj pána Kollára, bo uznáme jeho veľké zásluhy. My nie sme ani ctibažní ani závistliví, my bránime a hájime jedine záujmy slovenského katolíctva.

Úd spolku.

Mungovské prechmaty.

Aby katolíci všetkých krajov Uhorska presvedčili sa o tom, že úradníkom verejnej správy nič neni svätého a že opovážujú sa ich úspinenou rukou týkať sa i náboženských citov katolíckych veriacich, z mnohých mungovských kúskov, v tomto obore zpáchaných, uvádzame nasledujúci:

Teodor Brenner rim. kat. organista-učiteľ obce *Piliscsaba* v peštianskej stolici, 22. mája b. r. z príležitosti processie Božieho Tela, aby nasledovania hodný príklad dal občanom, na svoje útraty veľkolepe osvietil a ozdobil svoje

bydlo a školské stavenie. Za toto len pochvalu zaslúžil zo stránky každého svätej viere svojej verne oddaného katolíka.

Mungovci ale, ako vôbec ani pochopu nemajú o občianskej osobnej statočnosti, v ich nešerednej zaslepenosti tým menej vedia posúdiť čo sú náboženské city. Dôkazom toho je, že akýsik učiteľ správca štátnej školy menom Béla *Boldizsár*, katolíckeho organistu-učiteľa Tsodora Brennera u politickej vrchnosti. totižto pred hlavným slúžnym pomázskeho okresu obžaloval z tej príčiny, že vraj z príležitosti processie Božieho Tela, bez dovolenia vrchnosti osvietil svoje bydlo a školské stavenie. Múdry mungovský hlavný slúžny miesto toho že by bol hlúpeho udavateľa odprášil s jeho sprostou obžalobou, ku obžalovanému organista-učiteľovi Brennerovi 5. júna poslal pilišcabanského strážmajstra žandára, ktorý ho vyslyšal, napísal protokol, ten ale obžalovanému ani neprečítal ani podpísať nedal. Na základe tohoto žandárskeho protokola mungovský Šalamún, pomázsky hl. slúžny organistu-učiteľa Teodora Brennera, preto že ku oslave processie Božieho Tela bez dovolenia vrchnosti osvietil svoje bydlo a školské miestnosti, *vraj v smysle 50. paragrafu trestného zákona, 14. júna odsúdil na zaplatenie 30 korún pokuty alebo na dva dni do áreštu.*

Nad týmto šalamúnskym výrokom mungovského hl. slúžneho so všetkým právom nanajvyš pohoršila sa celá obec *Piliscsaba*. Odsúdený organista-učiteľ Teodor Brenner neuspokojil sa s touto sudcovskou múdrosťou mungovského hl. slúžneho a proti jeho výroku zadal appelláciu na peštianskeho vicišpána, ktorý aj 12. júla b. r. výrok pomázskeho hl. slúžneho zničil a ďalšie pokračovanie proti obžalovanému zastavil s tým odôvodnením: *že obžalovaný skrze to, že nasledujúc svoje náboženské presvedčenie, z príležitosti processie Božieho Tela osvietil svoje bydlo a školské miestnosti, nezpáchal žiadon trestu hodný výstupok.*

Nespravedlivo obžalovaný organista-učiteľ Teodor Brenner dostal teda úplné zadosťučinenie. Či ale taký hlavný slúžny, ktorý podobné obžaloby práma a výroky vynáša, nezaslúži aby pozbavený bol úradu? Tento pád označuje celé mungovské úradníctvo. My ale to povedáme, že od hlavy ryba smrdí.

Albánski mužskí.

Sedemdesiat tisíc viac rekrútov.

Minulý týždeň spoločná ministerská porada vydržiavaná bola vo Viedni. Hlavným predmetom tejto porady bolo druhé zvýšenie počtu rekrútov. Ministri Rakúska a aj uhorský minister predseda Tisza ochotne vyplnili všetky požiadavky spoločnej vojenskej vlády, dľa toho teda ku spoločnej armáde každoročne vezmú o 70 tisíc viac rekrútov, tak že rakúsko-uhorská armáda napozatým stále pozostávať bude zo 600 tisíc ozbrojených mužov. Na zaokrytie vojenských potrieb spoločná vojenská vláda žiadala 140 millionov na vystavenie dvoch Dreadnought lodí a 50 millionov ako prvú rátu výdavkov spojených s novým povýšením kontingentu rekrútov; ku zaokrytiu výdavkov zahraničnej akcie ministerská porada ustálila 350 millionov korún. *Znovu teda päťstoštyridsať millionov korún* musia platiť daňujúci občania Rakúska a Uhorska na vojenské hračky. Uhorský ministerpredseda Tisza bez všetkej ťažkosti ku všetkému privolil, čo od neho žiadali vo Viedni. Čo mu je ubohý ľud Uhorska! Čo sa on stará o tých, ktorým celú úrodu zničily povodne a iné živelné pohromy! Po mnohých stranách krajiny ľudia už veľú nemajú čo jesť. Tiszu preto nebolí hlava, on s jeho otrokmi, čo hneď i miliardy odhlasuje Viedni, aby sa udržal na vláde. Už i z toho vidno, ak ohromné nešťastie pre Uhorsko je Tisza s jeho mungovcami.

O mungovskom sneme.

400 millionov novej mungovskej dlžoby.

Celé hlavné mesto napchané je žandármi. Znamená to tolko, že mungovci po prázdninách cez štyri mesiace trvajúcich, 8. októbra ich porady znovu začali v krajinskom dome. Už pri prvom zasadnutí okolo krajinského domu sohnali tolko žandárov, že ich na jedného munga aj desať padlo. Tiszoví vycifrovaní drábi, neboli prítomní pri prvej porade, na Tiszov rozkaz sedeli v pivniciach parlamentu a proti opozícii brúsili šable a nabíjali revolvery. Tisza ku mungovským poradám zaiste len preto volá tolko žandárov, aby vo Viedni ukázal, s akými ťažkosťami vynáša zákony. Mungovské porady ostatne hneď v prvom zasadnutí odročili na jeden týždeň.

Nesvedomitosť mungovskej vlády zvlášte označuje tá ľahkomyselnosť, akou úžernické dlhy robí bez dovolenia parlamentu. Najnovšie zas len 400 millionov požíciava na vekse a na tak vysoké úroky, že by sa to hanbil urobil i najľahkomyselnejší kartár. V krajine panuje všestranná bieda, mungovská vláda ale veselo robí dlžoby. Pravda pri požicke 400 millionov, nielen vláda príde k peňazom, lež ako vôbec známo, dostane sa volačo aj jednotlivým mungom.

B E S E D N I C A.

Turci idú...

Povešť z tureckých časov.

Horvátsky napísal *rev. Karol Ferkič*, kat. farár. — Volne poslovenčil *rev. Jan Králíček*, S. J.

XI.

Nepriateľ v pasci.

Ubohé zajaté ženy vo veľkom strachu byly v mlyne keď z vonka čuly strielanie a veľký krik.

— Modlite sa, sestry — vyzvala ich Helena, stojac medzi nimi. — To sú naši! Chcú nás oslobodiť... Pane Bože, ak prijmeš obeť biedneho dievčaťa, to ti rada prinesiem svoj život za náš ľud... len nás zachovaj od haňby!

Strašný krik okolo mlyna pretrhnul modlitbu nešťastných žien. Hasán prichádzal sám s husármi. Vidiac že nápadom nemôže sa prebiť ani na jeden vršok, hľadel, kde by našich obísť mohol. Preto oddal veliteľstvo Ali begovi a sám odletel z bitky s niekoľkými husármi i prišiel do mlyna. Tu pri mlyne zbadal druhý most.

— Most, druhý most! — zakričal od radosti, cválajúc ku strážam okolo mlyna. — Vy galgani! — reval na nich — čo ste mi nedali o tom vedieť? Zaraz pre kanóny, galgani! Prevezete ich týmto mostom... Chytré pre kanóny. Týmto mostom celý zadný oddiel jazdci a pešiaci s kanónmi nech prejdú na kopec. Kým prejdeme, Ali beg zadrží tú prekliatu daurskú tlupu. Potom beda im! Chytré pre kanóny, všetci pre kanóny a potom chytré cez most!

Tak kričal Hasán. Počula to i Helena. Mrežou videla jako on a s nim i Turci, ich strážnici, brodili vodou proti lesiku, kde byly kanóny.

— Sestry, oslobodme sa! Turci odisli od mlyna. Vylámajme dvere — volala na ne.

Našly sekeru a niekoľkými údermi otvorily dvere.

— Chvála Bohu! — povedala Helena a s druhými bežala na most, aby prešly na druhú stranu.

— Ale ostanete, sestry, ostanete; čo nám pomôže keď utečieme? Jako ste počuly, Turci týmto mostom prídu našim za chrbát, zničia ich a i nás zase pochy-

tajú. Tento most našim všetko pokazí. Zrúcajme ho, sestry, veď nás je dosť. Za okamih sme hotové. Most je slabý a aj voda nám pomôže!

Jej smelosť povzbudila i druhé. Zaraz sa chytili do roboty. Helena vzala sekeru. Ženy celou ich silou trhaly brvná, aby slabý most zrútily. Na nebezpečnejšom mieste stála Helena. Jej smelosť posilňovala i druhé ženy. Malý slabý most už popúšťal. Celý most držalo už len niekoľko brvien.

— Len ešte niekoľko úderov! Smelo, podarí sa! Ešte jedinké brvno — len ešte toto!

— Turci! Turci: — skríkly ženy a daly sa do úteku proti kopcu.

Z lesika vyšlo niekoľko tureckých husarov, brodiac sa cez vodu ku mostu.

— Len ešte niekoľko razy udreť, drahé ženy! — volala a prosila Helena. Ostatné ženy ale ušly a nikto ju nepočúval. Ostala sama. Napnula všetky sily a bila do oslábnutého lež ešte držiaceho brvna. To ale nepopúšťalo.

Zočili ju Turci,

— Ete raz! Pomôž, Pane Bože! — zvolalo hrdinské dievča, sekerou z celej sily udrela do brvna — a smelo odskočila.

Brvno prasklo a s mostnicami spustilo sa do vody a utonulo vo vlnách. Mosta viac nebolo.

— Hej, prekliata bosorka! vykrikol Hasán, keď videl čo urobila Helena.

— Strielajte, zabite ju! — reval.

Nkoľko pušiek zarachotilo. Ona bežala ešte niekoľko krokov, potom padla. Krv ju zaliala. Guľka poranila ju pod pazuchou.

— Most postaviť! Nový most! — kričal Hasán bez seba, — Musíme prejsť, kým neprídu Ďauri!

Tureckí vojaci ľahali mostnice z vody, druhí bežali do lesika hľadať potrebné drevo. Stĺpy mosta ešte stály, len hlavné brvná zrútila Helena do vody. Hasan ako besný hnal vojakov šablou.

Lež na šťastie o chvíľku na blízkom kopci ukázal sa Orechovský so zemanmi okolia krížovčianskeho a za nim zaraz Štefko s junákmi mlynárskeho cechu. Ženy, ktoré boli utiekly, povedaly, že Turci chcú prejsť mostom.

— V mene Božom strielaj! — kričal Orechovský.

Turci padali akoby ich kosil.

Medzi strielaním Štefko hľadal sestru. Nkoľko krokov od brehu za jedným krikom našiel ju obliatu krvou — bez seba. Od žalosti stislo mu srdce. Sdvihol ju bez slova, odletel s ňou na bok, kde nebolo nebezpečia a položil ju na trávu pod starý dub. Potom ako bez seba, šiel zase do boja.

Hasan sa darmo namáhal znovu postaviť zrúcaný most. V besnote trhal si bradu.

— Na druhý kopec! — reval.

— Husein, chytro k Ali begovi, nech i on napadne druhý kopec! Na druhý kopec! Útok! — besnel ďalej Hasán.

Proti druhému kopcu obrátilo sa celé turecké vojsko. Vtedy ale už aj Labohar a Koprivničania prišli na pomoc.

Hasán darmo povzbudzoval napnutými silami vojakov a hnal ich na útok.

— Nazad do Vrbovca! — dal konečne rozkaz. Z oboch brehov prenasledovali ich kresťania, ustavične dorážajúc na nich. Hasán ztratil už polovicu jeho vojska.

Blízko Gradca čakalo ho nové nešťastie. Ivanický kapitán prišiel sem skoro s tisíc chlapmi. Takto Hasán úplne padol do pasce. Z troch strán bili do neho kresťania.

Celé turecké vojsko vyšlo na vnivoč. Len Hasán prebil sa s hrstkou husárov a utiekol. Všetko padlo do rúk kresťanom: delá, pušky, strelivo, zásoby i vyše sto vojakov, ktorých kresťania živých pochytali. Rozvodnená Glogovnica odniesla do osem tisíc Turkov, zčiasťky utopených, zčiasťky zabitých...

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Meniny jeho veličenstva kráľa 4. októbra slávnostne boli odbavované vo všetkých kostoloch krajiny. V korunovačnom chráme v Budíne za prítomnosti niekoľko ministrov a vyšších úradníkov stávnostnú sv. omšu slúžil osvietený pán biskup dr. Medard Kohl.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skut. vnút. tajný radca dr. Ján *Csermoch* udeľovanie sviatosti birmovania na území nitrianskej stolice zakľúčil 26. septembra. — Osvietený pán biskup a generálny vikár ostrihomský, 13. októbra odcestuje do Ríma, kde v mene najdôstojnejšieho pána knieža-primasa, svätému otcovi podá zprávu o katolíckych záležitostiach Uhorska a arcibiskupstva, spolu ale odovzdá aj haliere svätého Petra.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v IX. tohoročnom obežníku svojom cirkevnom na vedomie dáva duchovenstvu, že tlačová nedela na území košického biskupstva, ustanovená je na III. nedeľu októbra, totižto 19. bežiacieho mesiaca. Vrelými slovami spolu tak duchovenstvo ako aj veriacich povzbudzuje ku vydatnej podpore katolíckej tlače. V obci Bárca, osvietený pán biskup 25. septembra navštívil patronáž dievčienec a 28. odcestoval do Felsőnovaj, kde za veľkých slávností posvätil novú katolícku školu. Géza Szepeši kňaz prae-monštratenský, správca kráľovského konviktu, minulý týždeň nastúpil svoj úrad. Pobožnosti sv. Ruženca od 1. októbra slávnostne odbavujú sa v sídelnom chráme biskupskom, v kostole kláštora Uršulínok, sv. Alžbety a v kostole Dominikánov každú nedeľu s kázňou. — Katolícky čitateľný Kruh 24. septembra vydržoval výborové zasadnutie, ktorému predsedal Ján Lacza a v kto-

rom ustálený bol program zimného jeho účinkovania. V školach mnišiek Ursulínok 28. septembra na bežiaci školský rok utvorili Marianskú Kongregáciu, ku ktorej hneď prihlásilo sa viacej dievčienec. Milodary obetovali: na kaplnku tunajšieho semenišťa Valent Rusznyák farár z Bárca 5. kor. a Jozef Kapalla farár z Kende 10 kor., na chlieb chudobných sv. Antona Alžbeta Szagányi 10 kor. a pre nemocných na suchoty istá bezmenná dala 150 kor. — *Buzita*: Na tunajšiu uprázdnenú faru za administrátora poslaný je Jozef Nagyiványi, farár z obce Abaujkér. — Ondrej Liktor farár obce Lengyelfalu z biskupstva košického prepustený je do Ameriky, kde ako duchovný účinkovať má v meste Toledo. — *Felsőgagy*: Imrich Medveczky tunajší administrátor vymenovaný je za farára do obce Abaujkér. Za administrátora do obce Felsőgagy poslaný je Jozef Répászky, kaplán z Monoka, do Monoka poslaný je Barnabás Szabó diakon zo Zemplénavásárhelyu. Za organistov učiteľov osvietený pán biskup vymenoval: Rudolfa Wolf do obce Kurima a Alexandra Novák do Alsóhutta.

Z biskupstva spišského. Bohoslovci spišského semenišťa cez letné prázdniny na podporu katolíckej tlače sossbierali 121 korún 30 halierov a viacerým katolíckym novinám a časopisom získali 94 nových predplatiteľov.

Chýry zo Sáriša. *Prešov*: Z príležitosti menín jeho veličenstva kráľa, praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky v tunajšom farskom kostole 4. októbra slúžil slávnostnú sv. omšu, na ktorej súčasťnil sa stoličné a mestské vrchnosti. Podobné slávnostné pobožnosti boli vydržiavané aj v gr.-katolíckom a fran-tiskánskom kostole. Tunajší patronáž napozatým za-oberať sa bude aj sprostredkovaním robotníčiek. — Ondrej Kvasz uhorský letún a sárišský rodák 28. a 29. septembra lietal tu na stroji a mal mnoho divákov, ktorí ho zdarma obdivovali z blízkých vrchov. Minister orby tunajšiemu potravnému spolku 50 tisíc korún poslal tým cieľom, aby sprostredkoval predávanie zbožia gazdom sárišskej stolice. Gazdovský spolok s podporou ministra orby, v obciach Felsőodor, Uzfalva a Roskovány 3500 korún odmeny rozdal gazdom ako odmenu za dochovávanie peknej lichvy. Všestranne známy statkár Ignac Péchy 27. septembra umrel v 88 roku účinnivého života. — Ladislav Bicanic správca školy na dorábanie predmetov z dreva z Iglóva vymenovaný je za dozoreu ku tunajším učňovským školám. — Za sudcu mladých hriešnikov na tri roky vymenovaný je kráľ. sudca Dezider Körtvélyessy. — *Bardijov*: Teodor Erdős professor tunajšieho štátneho gymnázia vymenovaný je za direktora tohože ústavu. — *Szentkereszt*: Následkom neopaternosti detí, 30. septembra zhorely tri domy a dve pobočné stavania. — *Kisladna*: Roza Stern pred smrťou dala sa pokrstiť, na druhý deň s Francom Bogisich úradníkom tunajšej železnice dala sa sosobašit a potom zomrela. — *Lénártó*: Ján Marhevka a Jozef Bányász povadili sa v podnapitom stave, z čoho nastala

bitka, v ktorej jeden prišiel o jeho oči. — *Hankóvágás*: Pri svadbe začali sa dohadovať dvaja podnapilí mládenci, Georg Balócz ich tíšil, za čo jeden z nich ho zaklal. Hľa, to sú znovu smutné následky nešťastného korhelstva. Ľudia ale predsa neprichádzajú k lepšiemu rozumu.

Chýry zo Spiša. Správcu novovesskej štátnej drevopriemyselnej odbornej školy Ladislava Bicanica minister výučby vymenoval za odborného dozoreu pre priemyselno učňovské školy oravskej, liptovskej, sárišskej a spišskej stolice. — V Kézmarku už stavajú nové železničné nádražie, podobne už začali i zväčšenie tamojšej občianskej chlapčinskej a vyššej obchodnej školy, to zväčšenie má stáť 200.000 korún. Vo Vrbove vystavia nový obecný dom s útratami 51.000 korun. — 60-ročná manželka zakarovského obyvateľa Mateja Falatko, ktorá zdá sa byť pomútená v rozume, je už päť týždňov preč z domu, kto by o nej vedel, nech to oznámi Matejovi Falatkovi v Zakarovciach. — Jarembinským pohorelcom jeho veličenstvo kráľ poslal 3000 korún podpory. Pri jarembinskom ohni veľmi špatne a pohoršlive sa držali starolubovenski ohňohasiči; nestarali sa o hasenie a ratovanie, lež o svoj nenasytný a neuhastiteľný gágor, mnohí z nich boli celkom opití. Na tú presmutnú okolnosť vyzývame pozornosť dotýčnej vrchnosti. — V Lešnici na sv. Michala archanjela bol veľmi krásny odpust. Slávnosť veľmi pozdvihla jubilár. a veľka processia zo susednej poľskej Sčavnice ako aj sčavnický spevokol, ktorý pod sv. omšou štvorhlasne prednášal cirkevné piesne. — V Haligovciach na budúci rok vystavia novú kat. ľud školu s útratami 16.400 korún, vo Veľkom Lipniku tiež vystavia novú a to poschodovú gr.-katolícku školu s útratami 34.000 korún. Obe cirkevné obce na ten cieľ sdvihnú požičky. Obe obce skrze to krásny príklad dávajú mnohým majetnejším obcám, že ako treba horliť za náboženskú výučbu! — V Lubici znovu otvoria trhy, akých už od dlhých desaťročí tam nebolo. Vydržiavať ich budú každú sobotu s výkladným a lichvacím jarmokom; 8. novembra má byť prvý taký trh. V Starej Lubovni 8. novembra spišský gazdovský spolok sriadi odmenenie rožného statku

Máramarošský Šalamún. Dávno už minuly tie časy, keď sudcovia i u nás nie vždy dľa paragrafov, lež za príkladom židovského kráľa Salamúna dľa svojej múdrosti vynášali súdy. Na tie časy upomína nás nasledovná, z máramarošu došlá dost zábavná zpráva. V tamojších židovských kóšerových jatkách totiž panovala veľká nečistota. Policajný kapitán Ibrányi upozornil mäsiarov, že bude dobre jatky držať v čistote. Pokutoval ich, to ale nič neosožilo. Pokutu zaplatili a špina i ďalej ostala v jatkách. Kapitán v týchto choleričných časoch všemožne cheel prinútiť židov ku čistote. Rozmýšľal o spôsobe, až mu konečne nápadla zvláštna myšlienka. Vyslal niekoľkých svalovitých policajtov, ktorí s veľkým kusom slaniny chodili po židovských jatkách a slaninou natreli všetko, čo im prišlo pod ruku. Pravda bolo veľké preklínanie, ale si poli-

cajti z toho nič nerobili, lež treli slaninou židovské jatky. Keď policajti odišli, mäsiari pobrali vedrá a kefy a na druhý deň všetky židovské jatky sa len tak ligo-taly od čistoty, bo pravoverní židia nestrpia ani len znak slaniny na takom mieste, na ktorom sekajú kóše-rové mäso. Dvaja podpredsedovia židovskej obce išli ku podžupanovi Szabókovi a prosili ho, aby proti ka-pitáňovi Ibrányimu zaviedol disciplinárne pokračovanie.

Odvykať ho chceta od pijatiky. Zo Stolného Belehradu oznamujú: Michalová Kiss z obce Rácalmáš svojho opilého muža odvykať chceta od pijatiky. Tým cieľom do pálenečnej sklenice svojho muža naliala lúhu, Kiss to vypil a ostal zle. Michalová Kiss kráľ-súdna stolica pre výstupok proti telesnému zdraviu od-súdila na 8 dní väzenia. Odsúdená žena sa vyslovila, že lej muž od toho času ešte viac pije.

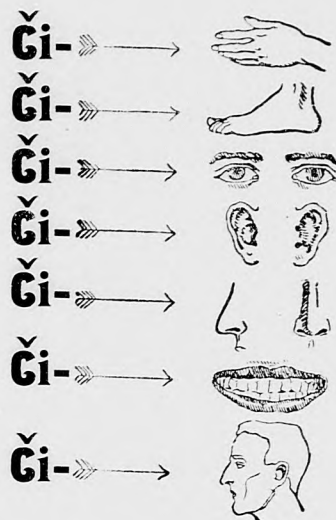
Z Ameriky. V južnoamerikánskom štáte Kolumbia od 8. do 14. septembra vydržiavaný bol prvý kongress eucharistický asíce v meste Bagota. Súčasťou sa na ňom asi 30.000 ľudí. — Vláda spojených štátov po-žiadala generála Jezuitov, aby na ostrovy Filippini po-slal jezuitov, bo že je tam veľká potreba na misióná-rov. Generál vyplní túto prosbu a pošle ta desať pátrov Jezuitov. — Radostná zvesť došla z Brazílie o vífaz-stve kríža. Skrze slobodomurárske vlády vyobcované kríže znovu sa navrátia do súdobných sieň a do škol-ských miestností.

Tá pálenka. Z Dolného Kubína píšu, že veličian-sky železničný robotník Ján Liška 27. septembra obesil sa na povale a zomrel. Liška celý týždeň pil a samo-vraždu spáchal v opilom stave.

Baňskobystrický oltárny spolok i tohoto roku vystavil k verejnému obzreniu tie predmety, ktoré da-rovať má chudobným kostolom zvolenskej stolice. Pekná výstava, ktorá pochvalne ohlasuje horlivosť a obetivosť údov, 23. septembra slávne bola otvorená v skvostnej sieni katolíckej občianskej dievčenskej školy milosrd-ných sestier. Vystavené kostolne predmety posvätil sám hlavný ochranca spolku osvietený pán biskup dr. Wolf-gang *Radnai*. V svojej peknej reči vodcov spolku po-vzbudzoval k ďalšiemu vytrvanlivému pokračovaniu v tejto vznešenej práci. Zvláštnu vďaka zaslúži predsed-nička spolku pani Jánová Kócsy, ktorá neunavnou vy-trvanlivosťou a opravdivou apoštolskou horlivosťou sprá-vuje spolok.

Cez celý život verným, spoľahlivým sprievodcom môžu nám byť jedny jediné hodinky. Pri ich kúpe ale musíme zvlášte na to hľadať, aby sme dostali opravde dobre robené hodinky. Čo nám to osoží, keď pri kupo-vaní hodínok «usporíme» jednu-dve koruny, potom ale dostaneme takú cibulu ako hodinky, ktoré zle idú, len skoro sú zhubené a v krátkom čase ich musíme za-hodiť. Radšej o niekoľko korún viac zaplatíme za dobré švajciarske hodinky, ktoré ako vôbec známo, sú tie naj-lepšie hodinky. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner, Laibach 705 číslo, má hlavné zastupiteľstvo «Zenith»-dielne na hodinky, vo Švajciarsku má tiež aj svoju vlastnú protokolovanú dielňu, na ktorej fabričný od-

Ohtasy

Vás bolí alebo či ste si prievanom alebo nastydnutím niečo pritiahli, proti lámke, hosteu a mnohým iným boľasťam Vám pomôže, to nám veriť môžete, lebo sme sa o tom sami dosť často už presvedčili, pravý Fellerov Elsa-Fluid, ktorý utišuje boľasť, hojí, rozpušťa hliený a poskytuje vždy rýchle poľahčenie! Obdržíte 12 malých, 6 dvojitéh alebo 2 špeciálne sklenice za 5 kor. franko alebo 24 malých, 12 dvojitéh alebo 4 špeciálne sklenice za 8 kor. 60 hal. franko, keď sa obrátite na dorábatel'a E. V. Feller'a, lekárnika v Stubici. Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Ako by ste boli po ťažkej nemoci naraz ozdraveli

taký pocit máte po účinku Fellerových Elsa-piluliek, keď ste tieto raz upotrebili pri zápe a iných ťažkosťach. Tieto neprijemné zjavy skoro zmiznú a budete tak, ako my a mnoho tisíc povďačných ľudí vždy vo Vašom dome držať v zásobe pravé Fellerove výrobky, ako skutočného

priatel'a svojej rodiny.

Z Fellerových Elsa-piluliek 6 škatuliek stojí franko len 4 kor., 12 škatuliek 7 kor. 60 hal. Právě sú k dostaniu u dorábatel'a

E. V. Feller'a, lekárnika v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Starosť

udržať si zdravie, nás musí k tomu pohnúť, aby sme pozor dávali obzvlášť na hrdlo, dychacie orgány a prse. Kašeľ, zachrípnutie, záduch, bolenie hrdla, pichanie v pleciah a bolesti v prsiach nesmieme zanedbávať. Proti týmto už mnohým ľuďom pomohol šliemy rozpúšťajúci, bolesti odstraňujúci a zapálenie nedopúš-fajúci zagoriánský prsný sirup proti kašu (Syrupus pectoralis) účinkuje blahodarne a priaznive na pľúca a celé telo, napomáha výživu a trávenie, vôbec celý organismus zosilňuje a utužuje, 2 sklenice z tohoto dobre chutnajúceho prsného sirupu stoja 5 kor. a sú jedine pravé k dostaniu len u lekárnika E. V. Feller'a Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

znak «Ito» dosiahol už svetového chýru, na tento dom treba sa obrátiť pri kupovaní hodín. Bohato ilustrovaný, skvostný hlavný cenník hodín, zlatého a strieborného tovaru na žiadosť posiela sa zdarma a franko.

Šlachetné srdce ženy sa pozná po jej ochotnej pomoci pri nešťastiach, náhlých bolestiach atd. Keď má niekdo z rodiny látku, hostec alebo neuralgiu, ktoré pochádzajú z prievanu, nastydnutia alebo vlhkosti, ona hneď má pri ruke Fellerov bolesti tísiaci Elsa-Fluid, lebo vždy drží v dome tento osvedčený prostriedok, ktorý mierni a utišuje bolesti, osvežuje a občerstvuje. Jedine pravý sa dostane u lekárniky E. V. Feller v Stubiči Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) a síce 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice len za 5 kor. franko.

Vágmedence (Maduníc, nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom Kresťane.

«Chránme si katolícke školy», bolo vždy našim heslom a že tomuto heslu za každú cenu verní ostávame, toho zrejším dôkazom je, že naša obec, ktorá len niečo vyše tisíc duší počíta, za 25.000 korún vystavila si takú školu, že by ju veru bársktore mesto mohlo Maduniciam závidieť. V Piešťanoch chcú, «aby štát odobral» katolícku školu. Piešťanci, idte si pozrieť do Maduníc, aký školský palác postavila si táto malá obec! Čo všetko môže horlivosť previesť! Majú kostol krásny, ozdobený, stálo ich to do 20 tisíc korún. Majú katolícke školy zabezpečené aspoň na 50 rokov. Nech Pán Boh žije za to horlivého ich duchovného Michala Bubniča.

Pravdomluv.

Z Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokocenený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kresťane».

Ján *Hattyár*, habovský dekan-farár 10. septembra v sprievode peknej slávnosti novovysvätenú faru posvätil v obci Kriva. Okresní kňazi, ktorí práve v ten deň držali tam svoje jasenné zasadnutie, srdečne pozdravili svojho hlavného pastiera, osvieteného pána biskupa dra Alexandra *Párvyho*, ktorý ako patrón na vystavenie novej fary veľkodušne obetoval 12.000 kor. Ostatné útraty peknej fary snášala cirkevná obec.

Veriaci.

Richvald (Spis).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím o láskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Kresťane».

V Mesiaci septembri dážďová sprcha obnášala 52 milimetrov. Najväčšia sprcha bola 10. septembra síce 27 milimetrov. Dni bez dážďa bolo 17. Búrku mali sme 18. septembra o polnoci. 28. septembra ráno bol malý mráz. Mesiac október začal sa s pekným počasím.

Pozorovateľ ombrometrickej stanice.

Ohlasy

Váčkové hodinky?

Aby opravde vždy dobré byly, jednostajne nezapričinovaly neprijemnosti a upotrebovanie ich pôsobilo

stálu radost',

Jedine to sa môže odporúčať, že kto také chce si zadovážiť, nech sa obráti k pravému prameňu, teda k pôvodnej švajciarskej dielni. Aby každý, bez colných útrat, pri fabričných cenách kúpil si mohol pôvodné švajciarske hodinky, švajciarska dielňa hodín, veľký fabričný odpredajný obchod udržiava v Laibachu, zkadial, počnúc už od 4 korún 10 hal., rozposielajú hodinky. Pri objednaní ale pozor treba dávať na túto adresu:

H. SUTTNER, LAIBACH 705.

Táto firma má nielen úradne zaznačenú vlastnú dielňu na hodinky vo Švajciarsku (s ochrannou známkou «Iko»), lež poverená je i s hlavným zastupiteľstvom «Zenith» dielne na hodiny.

Zdarma a franko každý čitateľ obdržať môže hlavný cenník, ktorý obsahuje veľký výber zlatého a strieborného tovaru. O tento cenník jednoducho na dopisničke treba sa obrátiť na vyššú firmu Suttner.

Hodinky

- 410. č. Patent. Roskopfnikkel hod. so strojom 36 h. K 4.10
- 1. č. Nikkel cyl.-rem. K 5.—
- 719. č. Strieb. cyl.-rem. K 7.80
- 723. č. Pôvodné švajc. strieb. hod. s ideáln. číseln. K 11.70

Retiazky

- 865. č. Nikkel hodinkové retiazky s ovesníkom K 1.—
 - 865. č. Strieb. hodin. retiazka 30 gr. fažká K 4.40
 - 878. č. Dublé-zlatá hod. retiazka s ovesníkom K 7.70
- Retiazok pre delníkov obrovský výber v obr. hl. cenniku.

Prstienky

- 1064. č. Prstienky pre mužských zlato-striebor. K 2.70
- 1068. č. Prstene ženské K 2.40
- 1056. č. Prst. snub. str. K 0.90 z nového zlata ... K 2.80
- 14 kar. opravd. zlata K 7.80

Záušnice

- 1. č. Dublé-kreol ... K 1.50
 - K 1.80, z opravd. zlata K 3.80
 - 1135. č. Zápinka a záušnice strieborné pozlátené s peknými kameňami, celé náčinné ... K 4.70
- Obrovský výber v obrázkom hlavnom cenniku.

- 803. č. Nikklové alebo oceľové cylind.-rem. hodinky pre ženské, s trvácim strojom K 7.90
- 804. č. Strieborné cylind.-rem. hodinky pre ženské, s pevnými večkami, dobrý stroj so 6 rubintami ... K 9.50
- 1372. č. Hodiny s kukučkou vo veľmi pekne vyhotovenej truhlici, retiazky k natiahnutiu s kukučkou a s bijúcim strojom K 12.50, na to závdavok ... K 2.—
- 1360. č. Hodiny na stenu, retiazky k natiahnutiu s 2 pondusami K 4.80, na to závdavok K 2.—
- 1203. č. Budiček v nikklovom zátvore, s kotvy-strojom, najlepšej jakosti ... K 3.50
- Tenistý budiček 29 cm. vysoký, s najdokonalejším strojom zvlášte k odporúčaniu ... K 4.60

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom odoslaní peňazí. Nezodpovedný tovar sa zamieni alebo vráti sa peniaze.

Pozor na adresu: H. SUTTNER, Laibach 705 č.

Cteným čitateľom a čitateľkám «Kreštana» zvlášte odporúčame Spolkom sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave vydané:

Sväté Písmo. Nový Zákon

I. časť: Evanjelia a Skutky apoštolské. So 4 peknyimi barvotiskami ozdobená úhladná kniha. Cena: výtisk neviazaný 2 kor., výt. broš. 3 kor., výt. v plátne viazaný 4 kor., výt. na jemnom modernom papieri tlačený, skvostne viazaný 8 korún.

Milodary na ďalšie vydania svätého Písma Spolkom sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave s najväčším povďakom prijíma.

Odkazy redakcie.

B. T. Ďakujeme za zprávu, upotrebili sme ju. — J. B. J. Žiadané kalendáre sme obstarali. Dostanete ich poštou.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Obranu

nepotrebuje, kto u mňa kúpi si pôvodný belgického dôrobu, štátne uhadzovaný s číslom uhadzovania opatrený ameriskansky

buldož revolver na šesť výstrelů k zaveseniu alebo k noseniu vo vaku
cena: 7 mm. 9 mm. 12 mm. K objednaníu s
 7.50 8.25 9.25 poštovou dobierkou v budapeštianskej zbraň vývoznjej osade

HANNS KONRAD Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodi. 10
 Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Křížový budiček so zvonom.

4-13. číslo. Prvoradnej jakosti budiček hodiny s veľkým, solidným trojnásobného behu budiacim strojom, ktorý ije pol a c lé hodiny a ukazuje čas k zobudeniu, v pekne rezanej čiernej truhlici so sklenným číselníkom obrazmi svätých ozdobným. 71 cm. výšy, s veľkým tupého zvuku zvonom; úplne vystrojené a presne vyprobované s 3 pondusami **12 kor.** Lepšej jakosti so švajciarskym strojom K **13.50.**

3-ročná záruka na pisme. — Biziko vytvorené. — Zamenenie tovaru povolené alebo navrátenie peňazi. — Súkromníkom lezprostredne zasiela

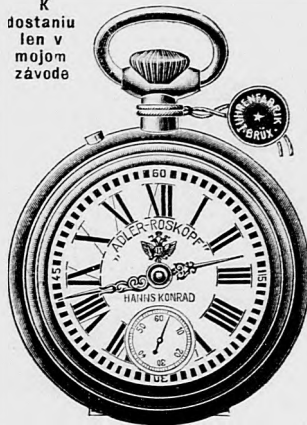
Prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD

budapeštianska osada, Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. V. K. I. poschodie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko. 2

Železniční a finanční úradníci, žandári, rol'níci atd'

K dostaniu len v mojom závode

pre spoľahlivú chodbu kupujú len moje registrované Adler Ros opf patent Anker remontoar hodinky Č. 4090 s pozlaceným, v kameňoch chodiacim výborným strojom K 7. Č. 4091. Tieže s ručičkami sekund K 8.—. Pri každých hodinách trojročná záruka na pisme! — Žiadne riziko. Zmena povolená. Navrat peňazi! S poštovou dobierkou rozposiela všestrane pochvalne znama svetochýrn prvá dielňa hodin

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx, číslo 5187.

Čechy

Hlavný cenník s viac ako 4000 obrázkami posiela sa na žiadost každému zdarma a franko.

Čistá, pôvodná umno-penová fajka

2142. číslo so zárukou, s pokrýkou z čínskeho striebra veľmi jemný dôrob. Cena 3.— korún.

Veľký vyber fajiek!

Každého druhu objednanie a dopisovanie z uhorska odoslať treba len na niže udanú adresu: 8

Hanns Konrad

budapeštianska

vývozná osada

Budapest, 280..

Rákóczi-ut 8. N. K.. I. posch. Hlavný cenník s 5000 vyobr.

Hroznú chybu

pácha, kto nebol obozretný a proti neuhom pakostnice, totižto proti lámke, pichaniu, lúpaniu, klaníu, proti boleniu v drieku a v kostach, jedným slovom proti rheume atd. nie pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

lež všeliaké iné padelania potreboval. — Zvlášte odporúčame preto každému na rheuma chorému a vôbec každému, čo následkom prechladnutia alebo prievanu na výšudane choroby trpí, aby hned potreboval pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

ktorý doraba výlučne len

Kriegnerova lekareň, Budapest, Baross-u. 3.

Lísty s objednaním treba teda upraviť len na túto adresu. Mala flaška 1 korona, veľká flaška 2 koruny v každej lekarni. Poštou 5 malých flašiek franko 5 korún, alebo 6 veľkých flašiek 6 korún s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní penazi.

Tento vyprobovaný prastarý liek už po jedonkratnom potrení nielen utišuje, lež celkom zastavuje bolesť. — Pri kúpe treba pozor dávať, aby miesto pôvodného lieku nemocný nekúpil bezcenné pad lania.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.
Odporúča najvrelaj Ludvika Kállai
elektrické benzinlokomobil stroje ku mlažbe
s dvojným vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchjší a najdokonalejší mlažebný stroj prítomnosti
Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast
najlepšie podarili.
Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieť, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, nálepkom čoho kúpený stroj vyplati sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieť krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa o ľahkosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somleť 30—40 kgr. kukurice. — Smeštia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvech je neoceniteľný. Okrem kukurice možno na ňom mlieť aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— K. trebaposláť. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada 12
Budapest, 280. Rakóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi
Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posla sa zdarma.

Jágerská voda (žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jágrí (Eger).
Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všetkých stranách Uhorska a zahraničia so zvláštnym úspechom upotrebuju pri vnútorných neduhoch, aké sú: nechut k jedeniu, krče v žalúdku, závrat, kolika, mlábo, zimnica a krče zapríčinené vetrami atd. — Zovnútorne ale proti rakume, pakoštnici, hlavibolu a bolesti na akejkoľvek častke tela s úspechom potrebujú sa ku potieraniu. Ponevác „Jágerská voda“ následkom mimoriadnej zvláštnosti jej veľmi je rozšírená, preto ju často padelajú, z tej príčiny dávajme ozdobeným okopozor na pôvod-veným kupakom ná modrá flášku

Na základe r. 1905. pod číslom 7075/IV. vydaného nariadenia ministerstva vnútra „Jágersku Vodu“ shotovovať slobodno jedine v jágerskej lekárni Milosrdných Bratov a len ziad. dovol. je do obchodu ju uvádzat.

Malá fláška 50 h., stredná fláška K 1.50, veľká fl. K 3.—
12 malých fláziek K 5.—
12 stredných fláziek K 15.—
12 veľkých fláziek K 28.—
6 veľkých fláziek K 15.—

K objednaníu v lekárni Milosrdných Bratov v Jágrí (Eger).
Jágerská voda k dostaniu je vo všetkých lekárňach a drogeriach Uhorska.

Lacné česke perie!

5 kilo nove tmave driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metove posteje.** A červeného cínovatu 1 dobre naplnena perina aa ebo 1 zpodna perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 50 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedit Sachael, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na pos:

1 kg. sivá dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje
z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)
Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Najväčší výber hudobných strojov

každého druhu zasiela všestranne pochvalne uznaná firma

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zasielca vývozný dom hudobných strojov

Brüx číslo 5193. (Čechy.)

Husle po K 5.80, 7.—, 10.—. Dobré harmoniky K 5.—, 8.40 a vyše. Ustné harmoniky K —.10, 1.—, 1.50. Ocariny K —.90, 1.20, 1.80. Accord.citary K 4.80, 6.50. Prima koncertné citary K 16.—, 22.— a v. Hovoriace stroje (phonografy) K 8.50, gramofony K 22.—, 30.—. Flauty, klarinetty, stroje k fúkaníu v najväčšom výbere. Zasiela sa s postovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazi. Riziko vytvorené. Zámena povolená alebo navratenie peňazi. Hlavný cenník na žiadosť posla sa každému franko a zdarma.

Vystraha

Moju firmu netreba zmeniť s iným podobného mena obchodom, ponevác môj hlavný obchod a môjho tovaru

UHORSKO

sklady pre nachodia sa vylčene pod firmou **budapeštanskej osady**; veľkého tovarného domu Hanns Konrad Budapest, 280. Rakóczi-ut 8. N. K., na I. poschodi. Každého druhu objednanie a dopisovanie od teraz upraví treba na adresu **Hanns Konrad budapeštanská osada**, zkadiaľ behom 24 hodín vybavené bude každé objednanie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. 13

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!

PODIVNE LACNÉ PLOTY

Domáce dôroby!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeníu.

Nepočtené listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostížiteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cinkovaného drótu. — Zabarviť netreba. Cena štvorcovho metra od 32 hal. vyšej.

K objednaníu u vylučného dorabatel'a:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/60. sz.
Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.